

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАРМАЦЕВТА ТА ШЛЯХІВ ЇХ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Зарічкова М.В., Мішина І.Ю.

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету, м. Харків, Україна
zarichkova@ukr.net

Сучасний фармацевт має відповідати професійним компетенціям, які відповідають Професійному стандарту «Фармацевт» (затверджений Наказом ГО «Об'єднання організацій роботодавців медичної та мікробіологічної промисловості України» від 23.03.2023 р. №02-23) та враховувати вимоги сьогодення щодо набуття додаткових *hard skills* і *soft skills* для роботи в умовах воєнного стану. Тому професійний розвиток фахівців фармації включає в себе навчання у системі післядипломної освіти, неформальне професійне навчання, самоосвіту та інше. Наприклад, фармацевт повинен вміти мобілізувати усі види можливих ресурсів, бути обізнаним у сфері психології, економіки, фінансового аналізу, володіти комп'ютерними технологіями, бути позитивною і цілеспрямованою людиною, правильно усвідомлювати ситуацію, щоб бути конкурентоспроможним на ринку праці та відповідати на всі виклики сьогодення.

У сучасних умовах роботи аптечного ретейлу фармацевту важливо знати, на які компетенції доцільно орієнтуватись, щоб ефективно виконувати свою роботу, та що більш затребувано роботодавцями в практичній фармації. Вказане обумовило мету дослідження, яка полягала у з'ясуванні актуальних професійних компетенцій фармацевта та визначенні напрямків їх вдосконалення.

У роботі були використані: метод анкетування, вибіркового спостереження, експертних оцінок серед фахівців фармації, формально-логічний метод, системний аналіз, аналіз інформаційних джерел.

В анкетуванні прийняли участь 200 респондентів з 19 областей України, з них – 50,5% обіймають керівні посади і виконують управлінські функції та фармацевти – 49,5%. За віком у вибірці переважали особи віком понад 30 років (84,4%) та стажем роботи більше 10 років. Місце роботи опитуваних фахівців

фармації: аптеки (56,0%), аптечні мережі (36,0%), аптечні склади (4,5%) і аптечні пункти (3,5%), що розташовані в містах (87,0%), СМТ (8,5%), селах (4,5%). Для обробки даних та перевірки їх достовірності використовувалися ліцензовані програмні засоби Microsoft Office Excel.

За результатами дослідження було визначено більше 50 компетенцій фармацевта, які були відзначені роботодавцями і самими фахівцями фармації як актуальні. За допомогою формально-логічного та системного аналізу, нами були відібрані 14, які отримали підтримку респондентів понад 10,0% (рис.).

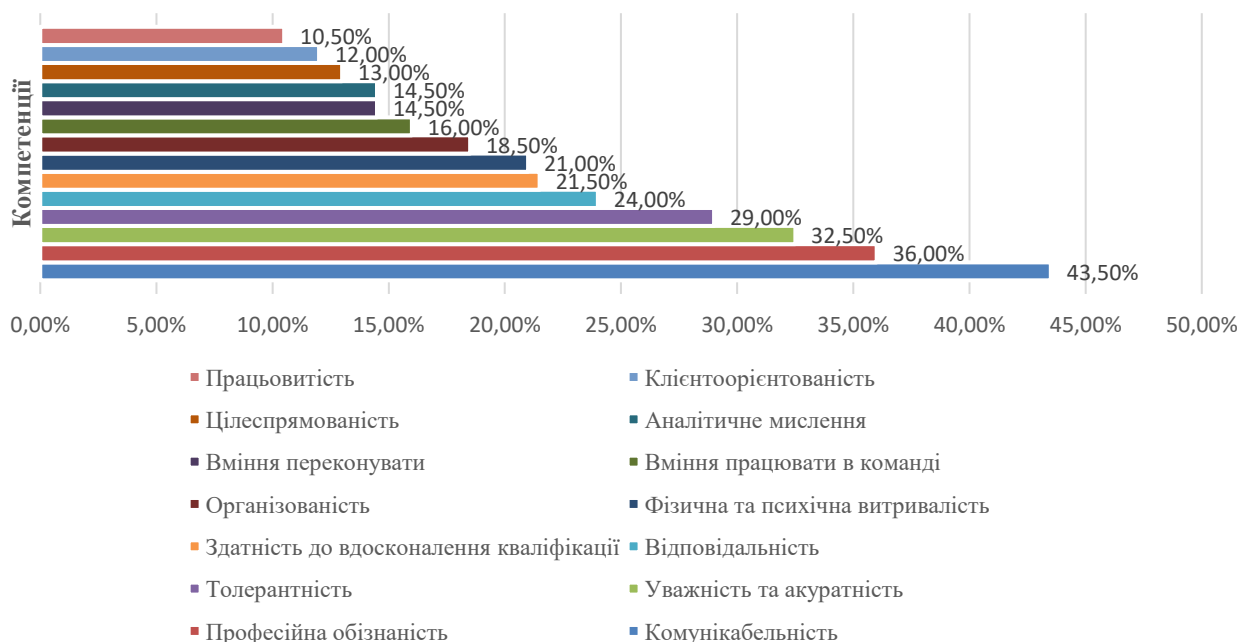

Рис. Компетенції фармацевта, які отримали підтримку респондентів понад 10,0% (особисті дослідження)

Для досягнення кожної компетенції фармацевт повинен діяти за конкретними напрямками. Нами були проаналізовані відповіді респондентів та проведено угруповання отриманих результатів за їх напрямом. Так, компетенції комунікабельність, толерантність, уважність та акуратність, клієнтоорієнтованість, вміння переконувати можна віднести до одного кластера – "Клієнтоорієнтовані навички та ефективне спілкування". Для формування цих видів компетенцій фахівцю фармації важливо орієнтуватись на такі напрями їх досягнення: проявляти

терпимість до вираження емоцій іншими людьми; намагатись зрозуміти внутрішній світ співрозмовника; бути готовим відчувати та розуміти думки, почуття та турботи, що взагалі не висловлені пацієнтом; проявляти бажання задовільнити потреби пацієнта та надати йому належне фармацевтичне забезпечення та інше.

Професійна обізнаність, а також здатність до підвищення кваліфікації можна віднести до кластера – "Професійний розвиток та самовдосконалення". Для формування цих компетенцій фахівцю фармації необхідно створити умови для зростання професійного рівня; бути відкритим для постійного навчання; володіти професійними знаннями та дотримуватись діючих вимог до підвищення рівня кваліфікації; використовувати сучасні інструменти та технології для вдосконалення своєї роботи та інше.

Вміння працювати в команді, фізична та психічна витривалість, відповідальність, організованість, цілеспрямованість, працьовитість, аналітичне мислення можуть бути об'єднані в кластер – "Професійні навички та особисті якості". Для формування таких компетенцій фахівцю фармації важливо орієнтуватись на такі напрямки їх досягнення: вміти проявляти повагу та взаємну довіру до колег; бути спроможним чітко висловлювати прохання та досягати домовленостей; налагодити в команді зворотній зв'язок, фокусуючись на якості міжособистісного контакту; вміти підтримувати симпатію в колективі та формувати корпоративну культуру; бути вимогливим до себе і контролювати самодисципліну та інше.

Тому можна зробити висновок, що на сьогоднішній день актуальним є три кластера: "Клієнтоорієнтовані навички та ефективне спілкування", "Професійний розвиток та самовдосконалення" та "Професійні навички та особисті якості", і саме наявність професійних компетенцій з цих кластерів є затребуваними на ринку праці роботодавцями. Саме тому при підвищенні кваліфікації фахівців фармації та виборі форм і методів їх навчання важливим є врахування запропонованих нами компетенцій фармацевта що необхідно враховувати при складанні нових сучасних циклів підвищення кваліфікації та заходів безперервного професійного розвитку.